

Johann Simonius Johann Rhulenius

De Liberalitate Regum Erga Doctos, Oratio

Rostochi[i]: Pedanus, [1613]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729134261>

Druck Freier Zugang

J. Rhulenicus.
N. U. phil. 1613.

45

DE LIBER A-
LITATE REGUM
ERGA DOCTOS,

Oratio:

Habita & Recitata

IN COLLEGIO ORATORIO,

Clarissimi, Humanissimi, Doctissimiq; Viri,

Dn. M. IOANNIS SIMONII,

Oratoriae in incluta & laudabili Illustrissimorum
Principum Megapolitanorum Academia
Professoris publici:

à

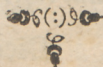
JOHANNE RHULENIO

Vismariensi Megalburgico.

Quarto Nonarum Februarij

ANNO

qVIs nesCIt DaMonIs astVs.

ROSTOCHI

TYPIS JOACHIMI PEDANI.

1613

*Nobilissimo, Doctissimo, Prudentiâ & Au-
thoritate Ornatissimo & multo rerum usu, experienciâq;
Præstantissimo Viro,*

Dn. VALENTINO à PLESSEN,
Hæreditario & Possessori in Hôkendorffl,

H T E T

*Reverendo, antiquâ nobilitate & summâ
doctrinâ Illustri,*

Dn. VOLRADO à PLESSEN,
Cænobiarchæ Sverinensi dignissimo, Equiti Me-
gapolitano, Hæreditario & Possessori
zum grossen Hove.

NEC NOM

*Ornatissimo, prudentiâ, multoq; rerum
usu Excellentissimo,*

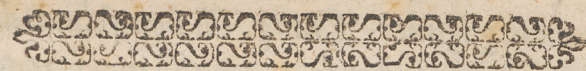
Dn. CHRISTOPHORO ZAUKEN,
Civi Rostochiensium primario :

*Dominis Mæcanatibus, & studiorum suorum
Promotoribus, omni observantiâ prosequendû,*

Dico & Confecro

Iohannes Rhulenius.

De Liberalitate Regum erga Doctos.

*S*imonidem Poetam, Theocritus Auctor est, duas arcas habuisse, ex quarum una depröserit, si quid ipse in alios beneficij conferret; in alteram verò reposuerit, quicquid domi loco ab alijs acciperet: & quidem illam sapius fuisse exhaustam, ut saepe eam replere necesse habuerit; hujus verò accessiones ita raras fuisse, ut ne quidem multorum annorum spatio opus habuerit, reponendi alicujus gratia eam aperire, atq; recludere. Similis fere est, Auditores, horum temporum ratio: par conditio. Pauci enim hisce ultimis temporibus reperiuntur, qui in litteras & literatos aliquid conferant: cum tamen eorum, qui diuitijs præ reliquis ornati sunt, hoc esset officium. Sunt, Deo gratia, quidam, qui studia humaniora, & illas, sine quibus vita humana societas nec coli, nec celebrari potest, disciplinas sua liberalitate & magnificentia iuvant: Sed quam plurimi inveniuntur, qui cum idem possent fa-

A 2

cere,

ecce, tamen negligunt. Cumq; illi non solum debitâ
! laude non sint defraudandi, sed multò magis maclan-
di: tum etiam danda opera sit, ut reliquos ad eandem
laudem atq; adorem erigamus, atq; si fieri possit, in-
cendamus: sumpsi mihi materiam aliquam huic meo
proposito, ut spero, aptam & accommodatam. Di-
cam enim: Regum & Principum in Republica viro-
rum esse, ut studia linguarum & litterarum liberali-
ter juvent & ornent.

Rem gravem & arduam humeris meis à me-
ipso impositam sentio: cum & maximè invidia telis.
hæc dictio sit proposita: & periculosum sit de illis scri-
bere, qui possunt proscribere: multi deniq; judicent,
non pertinere hæc ad nostrum ordinem, sed nos his di-
cendis extra cancellos nostros ruere. Cum verò ea
dicturus sim, quæ ad laudem, quæ ad decus, quæ ad
gloriam virorum in clarissima luce collocatorum, perti-
neant: spes me fovet pulcerrima, fore ut hujus auda-
ciæ veniam facile à bonis & candidis impetrem. id
quod oro & rogo. A vobis, Auditores, peto, ut mihi
rem illam brevi oratione comprehendere meditantem
per exiguum temporis spatium attentionem ne dene-
getis; hæc si à vobis impetra vero, ut omnium prima,
ita maxima beneficia à vobis in me collata putabo.

Deus ter Optimus Maximus, Parens atq; con-
servator.

servator totius generis humani, studia literarum, sine
quibus neq³ profana illa, neq³ sacra didicisse, quicquam
profuerit, liberalitate Regum & Magnatum conser-
vari precipit; cum vult Reges & Principes Nutritios
Ecclesiarum esse: id quod quidem seridè in verbo suo
mandavit his verbis: erunt, inquit, Reges nutritij tui
& Regina nutrices tuae. Hæc est Dei imperantis
illa vox, cui meritò omnes obedientiam debent Princi-
pes, ut nutriant Ecclesias. Verum enim verò, nisi
lingua & littera colantur, non posse Ecclesias nutriri
& conservari, tam clarum est, atq³ est Sol, cum in
altissimo gradu collocatus nullis nubium involucris
tectus est. Nec enim per Ecclesiam intelligimus adifi-
cia ex ligno aut lapidibus: sed hac voce complectimur
illam doctrinam, quæ in eo cœtu, qui Christum se-
quuntur, publicè sonat, publicèq³ traditur. Hanc do-
ctrinam sine litteris non posse conservari; disertè affir-
mamus. Quis enim homines de doctrina Ecclesiæ
informaret? quis erudiret? quæ fugienda, quæ facien-
da illis aperiret? quis salutis viam monstraret? si non
prius rerum divinarum & cœlestium ad salutem scitu
necessariam cognitionem habuerit? Testatur id ipse
Deus; qui Elogia sua & mysteria tribus præcipue lin-
guis, Hebræa, Græca & Latina connotari, describi &
propagari voluit. Testatur id utrumq³ Testamentum,

ex quibus vetus Hebraeo, novum Graeco sermone con-
fectum est. Testatur idem Elogium mortis Salvato-
ris nostri Jesu Christi lingua Hebraea, Graeca & Lati-
na perscriptum, & supra caput Christi affixum; quo
Elogio Christus in Cruce pendens, coronam spineam
capite gerens, expansis brachijs distentus, pedibus &
manibus perforatus, significare voluit, praecomium de
morte sua tribus illis linguis conservatum & per to-
tum mundum propagatum iri.

Quis igitur inter homines tam barbarus esset, qui
haec studia, has litteras, has linguas, negligendas, ac
non multò magis, tanquam cophinos quosdam, quibus
elogiorum Dei magnitudo continetur, conservandas
affirmaret? His enim cophinis neglectis, linguisq;
spretis, quot abominationes, quot idolomania, quot cor-
ruptela, in Ecclesiam inducta sunt? id quod unica
tantùm Papistarum colluvies satis superq; testatur.
Nam cùm malè versa essent Biblia in Latinam lin-
guam; ex impuris illis cisternis, vah quantum veneni
in Ecclesiam fuit inductum! Promissionem primam
de conterendo capite serpentis ad Mariam transtu-
lerunt: quia in vulgata versione habetur, ipsa conteret
caput serpentis, cùm tamen Hebraeus articulus ad se-
men respiciat. Semen autem est Christus, teste A-
postolo. Pari modo a sim indocti invocationem sancto-

rum

rum stabiliuerunt, quia à Patriarcha Jacobo dictum
est, inuocetur nomen meum super istis pueris: cum
tamen phrasís Hebraea id significet, quia adoptio eo loco
facta erat, fore, ut pueri isti Ephraim & Manasses
non nomine Patris Iosephi, sed adoptantis Jacobi deinceps
nominarentur & vocarentur: id quod adoptionum
proprium esse, etiam ex iure civili constat. Sed
quis omnes, vel saltem sub una Pontificia tyrannide ex
phraséos ignorantia natos errores enumerare valeat?

Quare stat fixum, immotumq; hoc principium:
cum Deus Regibus & Principibus hoc officij imponat,
ut sint nutritij Ecclesiarum: simul & hoc serió injun-
ctum esse ipsis, ut conseruent studia linguarum, eaq;
ornent & iuuent. Est enim omninò necesse, id quod ali-
ter fieri non potest, ut studia litterarum, quæ uniuerso
generi humano prosunt, & in prosperis sunt ornamen-
tum, in aduersis refugium, ab his conseruentur, qui
hominibus præsunt.

Jam quòd studia linguarum & litterarum toti ge-
neri humano conducant, res ipsa loquitur. Nulla enim
uitæ pars est, neq; privatis, neq; publicis, neq; foren-
sibus, neq; domesticis in rebus, quæ fructu litterarum
& linguarum carere possit. Latina lingua cognitio-
nem Scholæ expetunt, curia desiderat, Legationes re-
quirunt, instrumentorum consignatio, & historiarum
nota-

violationes efflagitant. Græca lingua nobis omnem
humanitatem imperitioit: quæ tam utilis est, ut, qui
veram ac solidam doctrinam consequi sperant, hi sibi
Græca lingua cognitionem omnino necessariam esse pu-
tent. Nec enim verus Theologus sine cognitione Græ-
ca lingua quis nominari potest: & Philosophia Græ-
cis litteris est mandata: & Historia Græco sermone
sunt conscriptæ: ipsi Jureconsulti quoq; Græca lingua
carere minimè possunt. Quid multis?

Si libros sacros vis discere: discito Græcè:
Argumentari quisquis vis: discito Græcè.
Quisquis Rhetoricen vis discere: discito Græcè.
Scire Mathematicam quisquis vis: discito Græcè.
Artibus es Medicis qui captus: discito Græcè;
Morbis nam cunctis sunt indita nomina Græca.
Artes ingenuæ Græco sermone loquuntur.
Ad summum, Doctis debentur singula Græcis.

Quid dicemus de Hebraica lingua, quâ in primis Ec-
clesia carere nullo modo potest. Nam illa nobis pri-
mordia omnium, creationem mundi & hominum
monstrat; lapsum primorum Parentum, eorumdemq;
per filium Dei restorationem aperit; Deum ipsum
patefacit. Quod quantum beneficium sit, id patet ex
optimis quibusq; Philosophis, qui adeo pueriliter de
mysterijs divinis philosophati sunt, ut nihil possit dari
puerilius. Democritus finxit atomos: Aristoteles pri-
mum

num & ultimum hominem dari posse negat. Platonici Deum quidem creasse mundum statuunt: ex nihilo negant. Animam Homerus dixit esse cor: Alij vel harmoniam, vel numerum vel nomen inane vel cerebrum. De Deo autem vah quot sunt Ethnicorum opiniones! partim monstroſe, partim etiam blaſphemia? Tantam ignorantiam ſola Hebraea lingua de oculis noſtris depulit. Quis itaq; quaſo, tam agreſti, tam rudi animo eſſet? qui ſtudia lingua Hebraeae abolenda, non colenda ſervandaq; cenſeret?

Jam de artibus ut aliquid addamus: priori loco mihi Grammatica, qua ceterarum artium ac diſciplinarum fenestra & janua eſt, qua ad reliquas facultates & ſcientias omnes aditum patefacit, illa, inquam, priori loco mihi tractanda videtur. Nam ſine Grammatica perfecta cognitione ad ſublimiora ſtudia contendere, quid eſt aliud, quam Icarum & Phaëtonem imitari? Itaq; Julius Caſar tanti hanc artem fecit, ut qui totius orbis Imperator futurus erat, imperio & legibus Grammatica ſe prius ſubmittendum putavit. Pergo ad Aſtronomiam, de qua ut verè dicam, quod ſentio, ita mecum ſtatuo; ſi illa mortalibus non data fuiſſet, homines parum à brutis abſuturos fuiſſe, quibus nulla eſt temporis conditio. Si enim illa careremus, navigationes jacerent, ſublata

B

eſſent

essent commercia: nemo omnium hominum tempora-
rationum, arationum & similium rerum, sine quibus
ne vivere quidem possumus, scire, aut alijs præscribere:
nemo cum alio contrahere & de solutione aut annuo
censu convenire: nemo in Ecclesia Dei statos sacrorum
dies & festa habere posset. Geometriam nunc videamus,
absq; qua si esset, ignota essent arcium, propugna-
culorumq; & munimentorum rationes; horologiorum
& automatum miracula nulli essent cognita: nemo lo-
corum intervalla, Regionum fines, agrorum limites ob-
servare: nemo demq; Astrorum positus, mutuos side-
rum aspectus, distantias à terra & à se invicem notare
posset. Quòd si verò Medicinã destitueremur mul-
tis morbis prostrati plurimi occiderent. Nam sæpe ube-
ra medicanda sunt; sæpe somnus arte revocandus.
Ulcerã omnibus infantibus communia, quã non ma-
turescerent, sed alios morbos secum adferrent, nisi ars
opem ferret: ipsa matres edito fœtu infinitis morbis
obnoxia sunt, quã sine ope medica servari non possunt.
Porro si Jurisprudentiã privati essemus: quanta in-
commoda sequerentur? Tyranni & barbaries inter
homines regnarent: omnes littera in maximo contem-
ptu essent, & etiã Ecclesiã magis negligenterentur.
Demq; si Theologiã careremus, quã tota eò tendit, &
ad hunc scopũ directã est, ut incomprehensibilem illam
& in-

Et infinitam bonitatem Et misericordiam Dei nos doceat cognoscere: Si illa, inquam, careremus, quantis miseris essemus expositi? quam infinitis incommodis subiecti? quantis malis quasi consecrati?

Hi ergo linguarum fructus, hæc litterarum beneficia tanta sunt, ut nec satis dignè cogitari, nec satis magnificè prædicari possunt. Nec enim hæc studia litterarum, Auditores, unius sunt loci: in ipsam Americam penetrarunt. Nec sunt unius temporis: sed hæc beneficia ab initio mundi usq; in hoc præsens tempus durant. Nec sunt unius personæ propria: sed totius generis humani communia.

Quare Et pij Principes Et Reges nullis sumptibus parcent, sed totis viribus Et omni animi impetu in id incumbunt, ut litteræ inter homines conserventur. Deus enim hoc conservandarum linguarum Et scientiarum officium illis imposuit. Idemq; hanc curam Et tutelam Reipublicæ Principibus demandavit, ut omnes ejus partes conservent. Sunt autem non minima Reipub: pars ij, qui seriò, fideliterq; Et docent Et discunt linguas, easq; artes honestas, quæ, quod ingennum deceant, liberales vulgò dicuntur. Adde, quod Magistratus, hoc est proprium, esse Patrem Patriæ. Quare sicut Pater omnia ad utilitatem liberorum confert: ita Et Principes, qui Patres Patriæ vocantur,

meritò facere debent, ut ad utilitatem subditorum
omnia conferant. nihil autem majus est, nihil præcla-
rius, quod in subditos conferre possunt Principes, quam
si litteras & linguas alant. His enim omnia conti-
nentur, quæ ad bene beatèq; vivendum pertinent: ab
his pendet rerum salus: sine his neq; rectè imperari,
neq; rectè obediri potest: hæ in prosperis sunt orna-
mentum, in adversis perfugium: hæ adolescentiam
alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, de-
lectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobi-
scum, peregrinantur, rusticantur: hæ emolliunt mo-
res, nec sinunt esse feros. Quod enim oculi sunt in
corpore, hoc litteræ & artes sunt in Republica. Ut
oculi omnia membra corporis: sic litteræ & artes lu-
strant omnes Reipublicæ partes.

Quocirca ut à Principibus litteræ & lingua con-
serventur, ipsa salus publica, nomenq; Principum
postulat, & suo quodammodo jure flagitat. Tyran-
norum autem est destruere Scholas; abolere litteras;
extinguere scientias. Videte enim, Auditores, illos
carnifices, qui Athenas olim subverterunt. Aspicite
Julianum Apostatam, qui Filios Christianorum in
Scholas Rhetoricas admitti prohibuit. Considerate Tur-
cos, qui in eximjs illis, quas tenent, partibus, Acade-
mias immam atrocitate oppresserunt. Quam enim, pu-
tatis,

tatis, esse immanitatis illius causam aliam, quam
quod carnifices illi norant, non posse crudelitates & lit-
teras, artium amorem & Martis furorem, virtutis
studium & libertatis odium unà cohabitare? Sed hæc
tyrannica Tyrannis relinquuntur: pii Principes id ope-
ram dant, id contendunt, id unecè cogitant; hæc littera-
rum lumina esse accendenda, non extinguenda: hos
fontes esse conservandos, non destruendos: hos oculos
esse curandos & tuendos, non effodiendos.

Itaq; omnibus tempestatibus fuerunt viri in Re-
publica potentes, qui litteras coluerunt atq; aluerunt.
Vultis ut incipiam à primo omnium nostrum Parente
Adamo, in quo suum initium agnoscunt omnes Re-
ges? Is profectò litteras & artes liberales impensè co-
luit & fovit. Vultis deinde Reges Agyptios? &
hi certè studia doctrinæ & litterarum ab Abrahamo
excitata, postea semper coluerunt & magnificerunt.
Quid dicā de Regibus Palestinis, qui primò omnium
in urbe Dabiride Academiam instituerunt, eamq;
teste Annio in Xenophontem, liberalissimè foverunt.
Præterea alios per Græciam viros illustres, qui littera-
tos homines magnis sumptibus aluerunt, quod sanè in-
numerabilibus exemplis manifestum facerem, si tem-
pus & occasio pateretur.

Verum enim vero, ut benignè experiamini, me non

plane rationibus & exemplis carere, ante oculos vobis proponite Ludovicum undecimum Regem Gallia, qui, ut Cominaus refert, Medico suo mensuum stipendium decem aureorum millia dare solebat, sic ut intra quintum mensem ille ab eo ad quinquaginta quatuor millia acciperet. Thadaus Florentinus Medicus in tanta fuit autoritate, ut extra urbem proficiscenti saepe in singulos dies numerarentur quinquaginta coronati; & vocatus ad Papam Honorium 4. ab eo habuerit centum. Quapropter toto tempore, quo valetudinis ipsius curam gessit, collegit decem millia coronatorum. Narratur quoque de Petro Apponensi Medico Patavino, quod nunquam vocatus valetudinis curandae gratia ad agros extra urbem Bononiensem prodierit, nisi constituto stipendio dietim quinquaginta coronatorum. Quum ad Pontificem aliquando agrotantem accerseretur, pactum prius esse singulis diebus solarij loco quadringentos coronatos. Prae ceteris autem Alexander Magnus munificentissimus erga Doctos fuit. Memoriae enim est proditum, cum Aristoteli pro describendis naturis animalium, subministratis omnibus sumptibus, primum laboris dedisse octingenta talenta, hoc est secundum quorundam opinionem, coronatorum aureorum millia quadringenta, octoginta. Tales Alexandros &

Ludo-

Ludovicos omnibus litteratis hominibus optarem, si
fas mihi esset. Deum rogare. Sed, omisis illis, ad Ger-
maniam propero: in qua primum collegium Carolus
Magnus Anno septingentesimo septuagesimo sexto
excitavit. Hunc secuti sunt & alij permulti Principes
& Reges, inter quos mihi laudandus occurrit Dux &
Electoꝛ Saxonie Mauricius, qui non solum duas ce-
lebres & laudabiles Academias, ut legimus, Lipsen-
sem, & Witebergensem conservavit & sumptibus
auxit: sed etiam tres Scholas, Misnensem, Grim-
mensensem & Portensem in suo Principatu fundavit &
aperuit, ubi tam discipuli permulti, quam ipsi Pra-
ceptores perpetuo publicis sumptibus sustentantur &
aluntur. Neq; non recordari possum pietatis & be-
neficentiae Illustrissimorum Principum Megapolen-
sium erga Litteratos & Doctos homines, qui hanc in-
clutam & illustrem Academiam, Anno post natum
Christum millesimo, quadringentesimo decimo nono,
fundarunt, & postea in servitutem redactam in li-
bertatem vindicarunt immensis sumptibus in eam
rem collatis. Quapropter hos Principes viros comi-
tantur premia infinita & nunquam moritura. Sed
queret jam quispiam, quenam illa sint? Laus, in-
quam, Gloria, nomen nunquam desituum. Nam
quid, queso, Carolum Magnum immortalem fecit?
Regnum.

Regium in Doctos & Bonos studium. Quid Sigismundum IV. Imperatorem Augustum perpetuâ circumfulgere gloriâ fecit? Casareum in Doctos & Bonos studium. Quid illustrissimos Principes Joannem & Albertum Duces Megapolitanos, Fundatores & Parentes hujus Academia: quid reliquos ejusdem conservatores, cum aliis, tum imprimis Divum Joannem Albertum, nostrorum illustrissimorum Principum Adolphi Friderici, & Joannis Alberti Fratrum, qui hodie his oris imperant, Avum, & Divum Uldaricum Joannis Alberti Fratrem, Duces Megapolenses, aternitati consecravit? Regium in litteras & literatos studium. O rem admirandam! jacent in tenebris tam multi etiam boni Principes, quorum nomina, non nisi illis, qui genealogias recitant, cognita sunt. Vestrum, Dive Joannes Alberte, Dive Uldarice, Fratres, Duces Megapolenses, vestrum, vestrum, inquam, nomen nunquam intermorietur: sed dum mundi machina erit, dum littera erunt, dum viri doctrinâ præstantes erunt, vigebit & vivet.

Sed nunc tempus est, Auditores, ut, quibus technis hic soleant Regum & Principum animos fascinare nonnulli ab omni humanitate alieni, quasq; calumnias in nos jacere soleant, cognoscamus. Ajunt,
Numama

Numam Pompilium nullis ejusmodi litteris, in quibus nunc Academici se efferunt fuisse imbutum: Et tamen suo pte ingenio temperatum virtutibus animum habuisse: Instructum autem fuisse una Sabinorum disciplina: atq; hinc apparere asserunt, sola natura duce, absq; litterarum secretis, existere posse ingenia excelsa, justiciæ vim tenacissimè tenentia. Hæc est eorum, qui studijs malè cupiunt, una oratio. Sed miseri illi Et insulsi ignorant, quid dicant. Non negamus naturam ad virtutem multum posse; sed solam illam ad eam rem sufficere non concedimus: tantum posse contendimus, atq; ager, licet optimus, potest ad producendas segetes sine agricola Et sine diligenti cultura. Ad naturam enim oportet accedat doctrina Et exercitatio. quæ quidem ita perspicua sunt; ut, si qui non videant, hi talpis sint ceciores.

Verum ut his quodammodo ignoscendum videtur; sic illi execrandi sunt, qui Principibus Et Regibus Vatimianum illud odium erga Academias insusurrant, easq; vel non conservandas vel etiam radicibus exstirpandas esse perhibent: ideo, quod non tantum magnis sumptibus constant, sed quod præcipuè in Emporijs (ut Syndici cujusdam ultra marini, referente Chytrao, tribunitia vox habet) maritimis seminariis sint illæ Scholæ, Et fomentum perpetuum multa.

C

rum

vum diffensionum, seditio[n]um & exitialis discordia,
nec fieri possit, quin & jurisdictio & disciplina labe-
faciatur, variaq[ue] utriq[ue] parti incommoda inferantur.
Hæc sunt immama illa, Auditores, qua in nostrum
ordinem excogitantur, portenta: hæc sunt illa, quibus
ab hostibus nostris ferimur arma: hæc sunt illa, quibus
illi jugulum nostrum petunt, sicæ.

At bene se res habet. Est enim hoc maledicentiæ
proprium, convicium facere bonis. Academiis au-
tem boni causa coli, res ipsa testatur. Sed sunt, qui
ex rerum præclararum ruina sibi laudem quarant. nec
enim serpens fit Draco, nisi devoret serpentem, ut pro-
verbium habet. Herostriatus, cùm inclarescere vel-
let, Templum Dianæ Ephesæ incendebat: sic hodierno
die multi splendorem nominis ex Academiarum clade
sibi quarunt. Non potest quidem negari, passim fe-
rè nullam esse in locis paulo frequentioribus Acade-
miam, ubi non disputationes fuerint aut sint de juris-
dictione: sed si Academici apud illos semper vive-
rent, qui aut justii essent; aut justiciæ, qua sola potest
lites omnes decidere, vocem audire possent aut vel-
lent: non laborarent Academia; nec illis fieret, quod
Romano cuidam accidit, qui cùm ab altero graviter
fuisset pugione percussus: tamen in iudicium vocatus
causam dicere debuit, cur non totum ferrum recepisset.
Sed.

Sed incommoda mihi narras, quæ civibus ex Acade-
mijs evenire soleant? Jam verò Cerberum mallet
metueres, quam isthac tam inconsideratè proferres.
Quod civitati honorificum & utile est, id tu eidem
probro & detrimento esse nugaris: ubi est mens? ubi
acumen tuum?

Non incisa notis, (ut Horat. habet) marmora publicis
Per quæ spiritus & vita redivit bonis
Post mortem ducibus: non celeres fugæ,
Rejectæq; retrorsum Hannibalis minæ,
Non incendia Carthaginis impiæ,
Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucretus redijt, clarius indicant
Laudes, quam Calabræ Pierides: neq;
Si chartæ sileant, quòd benè feceris,
Mercedem tuleris, quid foret Iliæ,
Mavortisq; puer, si taciturnitas
Obitaret meritis invida Romuli?

Eodem planè modo nos dicimus; quæ foret hujus vel
illius urbis celebritas, nisi alicujus academia esset
hospitium? Quare Scholæ Regiæ sunt civitatibus &
Rebus publicis honorifica. Utiles autem easdem esse,
si quis non fateatur, eum belluam aut viperam dixe-
rim. Scholæ enim Regiæ litteras & bonos mores do-
cent; ad humanitatem insinuunt; & suos commo-
nent, ut mediocritatem carent; Magistratui pa-
reant; salutem Reipublicæ omnibus commodis prepo-

nant: cumq; alij, qui bono Academia deslitauntur,
ad illa loca magnis sumptibus proficisci cogantur: tum
illi, quibus forum & mereatus bonarum litterarum
praeforibus est, vel nullis vel certè exiguis impensis
possunt ea omnia, quae ad bene beatèq; vivendum
pertinent, in ipso Patria sua sinu consequi.

Vox ergo, Auditores, est Bovis, non hominis, eo-
rum, qui Academias vituperant, ijsq; id affricant,
quod ingenijs turbulentis & ex Academiarum vul-
neribus suam salutem quarentibus, expensum feren-
dum est. Quas voces immanes tantò vehementius
Principes abominabuntur, quantò sciunt & pracla-
rius esse, ut vocant Regale, Academiam in iuo patro-
cinio habere: & illos, qui Academiarum hostes sunt,
plerumq; tragicè perijisse: id quod tum Fuliano, tum
alijs accidit: & hostium Academiarum nomen
apud omnes Doctos exosum, invisum, execrandum
manere, dum manebunt litterae; manebunt autem se-
culis innumerabilibus, rumpantur ut ilia omnibus
Academiarum hostibus. Sed quid in his comme-
morandis multus sum? quis me ventus tam procul à
littore tulit? Sermonis vela contraho, portumq; repeto.

Cum itaq; Artes liberales & studia huma-
niora, Auditores, ad benè beatèq; vivendum sint ne-
cessaria; cum ipsi Deo sint grata: cum absq; illis nec
Ecclesia,

*Ecclesia, nec Politia nec Oeconomia florere & durare
possit: cum remotis illis neq; mercatura, neq; agricul-
tura neq; navigationes, sine quibus vita cursum tene-
re non possumus, exerceri possint: nullum est dubium,
Auditores, quin Principibus viris & Regibus, totis
viribus & omni animi impetu, incumbendum &
omnibus sumptibus efficiendum sit, ut Academia &
Schola, in quibus artes & studia illa docentur & pro-
ponuntur, vigeant & conserventur.*

*Te Fili Dei Jesu Christe, Redemptor & Servator
totius humani generis, Verbum aeterni Patris, cujus
ore Deus ad Patres nostros locutus est & volunta-
tem ac mentem suam erga nos patefecit, Te oro, rogo &
obsecro, ut hac artium & linguarum studia atq; Aca-
demias in hac delira mundi senecta contra furores Sa-
thanae, & omnium hostium clementer conservare &
propagare non dedigneris. Te toto pectore & arden-
tibus votis obtestor, ut Celsissimos & Illustrissimos no-
stros Principes, Dominum Adolphum Fridericum
& Dominum Joannem Albertum, Fratres, Duces
Megapolitanos, Principes vetustae gentis Henetae,
Comites Sverini, terrarum Rostochij & Stargardia
Dynastas, Dominos nostros clementissimos, ab omni
tam anima, quam corporis periculo quam clementissi-
me, benignissimeq; tuearis. Age benignissime Christe,*

expansis Illustriſſimorum horum Principum noſtro-
rum alis conſerva inter nos ſinceram & veram do-
ctrinam: conſerva nobis pacem cum ſtudijs humanio-
ribus: conſerva hanc noſtram Academiam, eamq;
ab omni malevolentia & invidia libera, propter
amaram mortem tuam, Reſurrectionem,
letiſſimam & aſcenſionem
glorioſiſſimam.

D I X I.

Doctiſſ.

Doctissimum Virum-juvenem,
Dn. IOANNEM RULENIUM
Fratrem, amicum ac contubernalem suum
alloquitur

CONRADUS BRANDIUS ROSTOCHIENSIS.

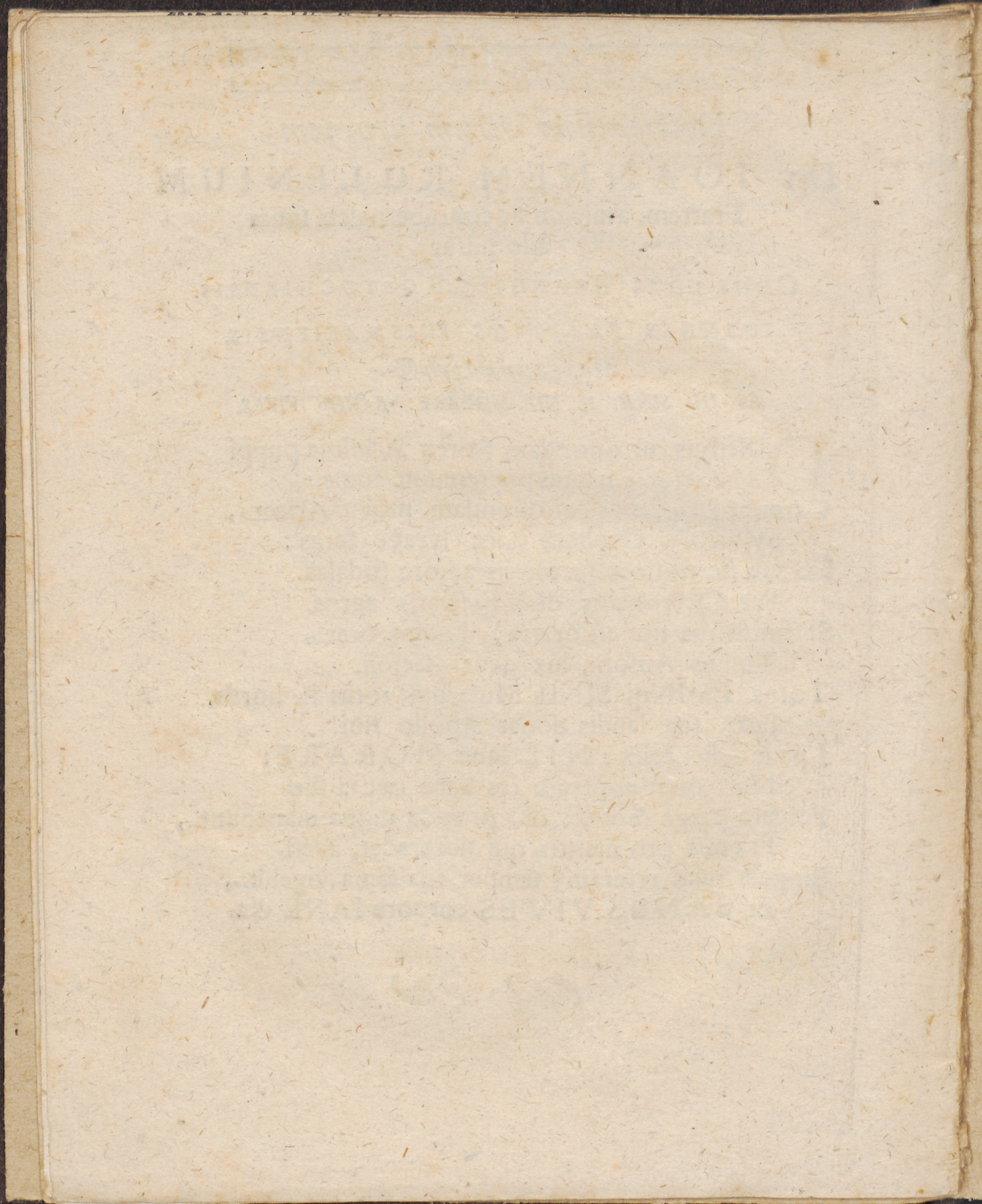
IOANNES RULENIUS WISMARIENSIS.

ἀναχαμαλίζω.

ES IN SINU: I, NIL MORARE: SANUS VIVES.

Dulcibus ut quondam Seiren Achiloja puppi
Attraxit nautas prætereunte sonis:
Carmine Delphinos ut quondam movit Arion,
Sylvicolas Orpheus voce lyrave feras:
Sic me, sic nostros succendis amore sodales,
Per Ciceronæos dum spaciaris agros.
Si fundenda tibi est oratio: Tullius orat,
Tullius Aufonij lux generosa [foli].
Totus ES INq; SINU Musarum, totus in hortis
Jusq; suæ laudis donat Apollo tibi.
I pede felici felix: NIL Jane MORARE:
Non caret applausu res benè cæpta suo.
Pergere perge modò: tibi præmia digna manebunt,
Præmia pro meritis, qui tibi tradet, adest.
Singula quid referam? semper tua fama vigebit,
Et SANUS VIVES corpore IANE dia.

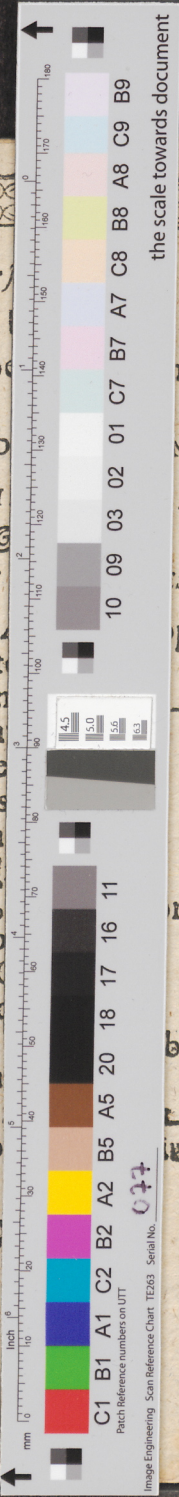
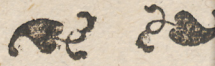

Doctissimum Virum-
 Dn. IOANNEM R
 Fratrem, amicum ac contube
 alloquitur

CONRADUS BRANDIUS RO
 IOANNES RULENIUS VII
ἰωαννης ρυλενιους
 ES IN SINU: I, NIL MORARE:

Dulcibus ut quondam Siren
 Attraxit nautas prætereunt
 Carmine Delphinos ut quondam
 Sylvicolas Orpheus voce lyra
 Sic me, sic nostros succendis amore
 Per Ciceronæos dum spaciaris
 Si fundenda tibi est oratio: Tullius
 Tullius Aufonij lux generosa
 Totus ES INq; SINU Musarum,
 Jusq; suæ laudis donat Apollo
 I pede felici felix: NIL Jane M
 Non caret applausu res benè
 Pergere perge modò: tibi præmia
 Præmia pro meritis, qui tibi tra
 Singula quid referam: semper tua
 Et SANUS VIVES corpo

the scale towards document